

PL 37: OSPRAVEDLŇOVÁNÍ 1

Morální vyvázání (podle Bandura et al., 1996)

Následujících osm procesů myšlení umožňuje konat proti hodnotám a zákonům společnosti i proti vlastním hodnotám. Morální vyvázání se obecně týká disociačního chování.

1. Morální ospravedlňování:

Člověk si někdy namlouvá, že činy byly z různých důvodů morálně ospravedlněné, např. hájením cti a pověsti.

- „Bít/lhát/krást je v pořádku, když je to obrana přátel nebo rodinná msta.“
- „Homosexualita byla dřív taky nelegální a teď je akceptovaná, stejně tak to bude jednou i se sexem s dětmi.“

2. Přikrášlování:

Činy se jazykově přikrášlují a snižuje se jejich závažnost, aby byly v souladu s vlastními hodnotami.

- „Bít/lhát/brát drogy je v pořádku, když to je jen sranda/dáváš někomu lekci/jen si půjčuješ cizí majetek/děláš to jen občas.“
- „Byl to jen sex.“ „Zaučoval jsem ji.“ „Jen jsem na něj sáhnul.“

3. Výhodné srovnávání:

Čin se porovnává s horším chováním a ztrácí tím na závažnosti a významu, dokonce by mohl být vnímán jako pozitivní.

- „Bít/lhát/krást je v pořádku, když ostatní dělají horší věci/jiné činy jsou ještě horší.“
- „Bylo to jenom orální uspokojení, neproniknul jsem do něj.“ „Nebyl jsem násilný, to jiní své oběti mrzačí.“

4. Přesun viny:

Odpovědnost se přesouvá na okolnosti, i společenské okolnosti, nebo na autority.

- „Nemůžete mně to dávat za vinu, žiju ve špatných podmínkách.“
- „Nikdy jsem neměl přítelkyni.“ „Neměl jsem práci, ostatní se ke mně chovali špatně.“

5. Rozdělování viny:

Dotyčný se vyvazuje z odpovědnosti a přesouvá ji na ostatní.

- „Nemůžete mně to dávat za vinu, protože u toho byla celá parta/kámoš chtěl, abych to udělal.“

6. Zkreslování důsledků:

Negativní důsledky se nerespektují, např. se podceňuje jejich závažnost nebo se zdůrazňují možné pozitivní důsledky.

- „Vždyť se nakonec nikdo nezranil.“
- „Nebřečela.“ „Pak jsem ho viděl a vypadal spokojeně.“ „Vždyť pak šla ještě na mejdan.“

7. Přičítání viny:

Čin vyprovokovali druzí, včetně oběti.

- „Když se špatně chovám, můžou za to moji rodiče/můj učitel. Urazil mě.“
- „Dráždila mě.“ „Chtěl za to vždycky peníze.“ „Flirtovala se mnou a pak se na mě vykašlala.“

8. Dehumanizace:

Oběť se odlidšťuje tak, že se jí připisují určité vlastnosti, např. necitlivost, zlomyslnost, morální zpuštění, nečestnost.

- „Zranit někoho je v pořádku, když si to zasloužil.“ „Byla to děvka.“ „Byl to lhář.“ „Byla to místní šlapka.“